

# Social Media Dependency of Pre-Service Social Studies Teachers

**Kenan BAŞ, Independent Researcher, ORCID ID: 0000-0003-4253-2323**  
**Abdulkerim DİKTAŞ, Uşak University, ORCID ID: 0000-0002-5803-5586**

## Abstract

The aim of the present study was to determine social media dependency levels of pre-service social studies teachers. The study was conducted with 191 pre-service teachers (freshmen, sophomore, junior and senior) enrolled at Uşak University, Faculty of Education, Department of Social Studies Instruction. In the study, mixed methodology that includes both qualitative and quantitative research methods was used in data collection, analysis and interpretation. Twenty-six item Social Media Dependency Scale, developed by Bakır Ayğar and Uzun (2018), and a form that included demographic information and open-ended questions, developed by the authors, were used to collect the study data. Quantitative data were analyzed with SPSS V.22 statistics software, while the qualitative data were analyzed with content analysis. In data analysis, t-test was used for paired groups and one-way analysis of variance (ANOVA) was used for more than two groups. The study findings demonstrated that social media dependency levels of pre-service social studies teachers statistically differed based on gender and seniority variables; however, did not statistically differ based on Social Media Application and Income Level. In the qualitative dimension of the study, it was observed that pre-service teachers mostly mentioned Instagram, Facebook, Twitter, Snapchat categories and thus, the prevalent themes were determined as Entertainment, Daily News, Activities in the Vicinity, Photo and Video Sharing, Flirting with the Opposite Gender, KPSS, General Culture, and Sharing Lecture Notes.

**Keywords:** Social media, social studies, pre-service teachers.



Inönü University  
Journal of the Faculty of Education  
Vol 21, No 1, 2020  
pp. 193-207  
DOI: 10.17679/inuefd.563544

Received : 13-05-2019  
Accepted : 22-04-2020

## Suggested Citation

Baş, K. & Diktaş, A. (2020). Social Media Dependency of Pre-Service Social Studies Teachers, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(1), 193-207. DOI: 10.17679/inuefd.563544

## EXTENDED ABSTRACT

### Introduction

Rapid advances in information technologies affect our lives in a comprehensive manner. The significance of mobile phones, computers, tablets and internet technologies, which became an important part of our lives, could be clearly observed in our lives. However, it is known that the advantages of the technological world, which evolve with a dizzying pace, introduced certain disadvantages along with the facilities to access and share information. One of these disadvantages is the social media dependency that develops due to intense internet use.

### Aim

The aim of the present study was to determine Social Media Dependency among pre-service social studies teachers based on gender, seniority, social media application, and income level variables and to reflect the views of pre-service teachers on the subject.

### Method

#### Research Model

The research model, in its simplest form, is described as the collection of the data required based on the aim of the study within an economic process and organization of the conditions required for the analysis of these data with a plan (Karasar, 2000, p.34). Mixed method was used in the present study.

### Study Group

The study was conducted with 191 pre-service teachers (freshmen, sophomore, junior and senior) enrolled at Uşak University, Faculty of Education, Department of Social Studies Instruction during 2018-2019 academic year spring semester. The participants were selected on a volunteer basis.

### Data Collection Instrument

Twenty-six item, 5-point Likert-type Social Media Dependency Scale, developed by Bakır Ayğar and Uzun (2018), and a form that included demographic information and open-ended questions, developed by the authors (2 social studies field instructor, 1 education programs field instructor, 1 Turkish language teacher), were used to collect the data in the present study. The KMO value of the scale was determined as 0.96. The Bartlett sphericity test result was as follows: Approx Chi-Square. ( $\chi^2 = 7945.070$ ,  $p < .01$ ), and it was determined that this value was significant. The scale Cronbach alpha ( $\alpha$ ) reliability coefficient (internal consistency coefficient) was calculated as 0.95 for the whole scale. The Cronbach alpha ( $\alpha$ ) reliability coefficient for the present study was determined as 0.925.

### Data Analysis

#### Analysis of Quantitative Data

The data collected from prospective teachers were analyzed with SPSS 22.00 statistics software. Parametric tests were used to analyze the findings. However, it was observed that the findings exhibited a normal distribution and the variances exhibited a homogeneous distribution. The analyses were conducted with t-test for paired groups and one-way analysis of variance (ANOVA) was used for more than two groups. Tukey (HSD) test was used to determine the significant differences between the groups.

#### Analysis of Qualitative Data

Data obtained from prospective teachers were converted into written text and analyzed with the content analysis technique. Content analysis is described as a systematic, iterative technique where certain words in a text are summarized with categories based on specific rules (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2013; p. 240). In content analysis technique, similar data are grouped based on certain concepts and themes and presented in a comprehensible manner (Yıldırım & Şimşek, 2008). The responses of the pre-service teachers were coded as PT-M/F-85 (PT: Pre-Service Teacher; M/F: Gender; 85: The Ordinal) in compliance with the confidentiality principle. After all data were coded, the resulting concepts were organized under certain titles. The data classified as themes are presented with direct student quotes.

### Findings

It was determined that there was a statistically significant difference between social media dependency levels of pre-service social studies teachers based on gender and seniority variables. However, the

difference was not statistically significant based on social media application and monthly income level variables.

### **Conclusion**

In the present study, social media dependency levels of pre-service social studies teachers were analyzed based on gender, seniority, social media application, and monthly income level variables included in the Social Media Dependency Scale, and the following findings were obtained in the study: It was determined that there was a statistically significant difference between social media dependency levels of pre-service social studies teachers based on gender and seniority variables. However, it was observed that the difference was not statistically significant based on social media application and monthly income level variables. On the other hand, pre-service social studies teachers, who participated in the study, were asked to state which social media tool or tools they used most frequently in daily life, and the reasons for using this tool. The findings demonstrated that pre-service social studies teachers predominantly used Instagram, Facebook, Twitter and Snapchat social media tools. As the reasons for using a particular social media tool, they stated that they used Instagram mostly for fun (f: 40), to follow daily news (f: 31), to learn about the activities conducted by their friends (f: 42), to share photos and videos (f: 29), to follow KPSS, general culture activities and to share course notes (f: 17), to flirt with the opposite sex (f: 10). They used Facebook to get the daily news (f: 26), to follow KPSS, general culture activities and to share course notes (f: 13), and to contact Friends (f: 11). They mainly used Twitter to follow daily news (f: 19), to follow politics and politicians (f: 12), and to freely share ideas (f: 9). It was observed that for Snapchat, the theme of taking quality photos with different effects (f: 10) was prevalent. Certain pre-service teachers (f: 23); stated that they did not use social media platforms since they considered it a waste of time and they did not find it reliable.

## Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığı

**Kenan BAŞ, Bağımsız Araştırmacı, ORCID ID: 0000-0003-4253-2323**  
**Abdulkerim DİKTAŞ, Uşak Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-5803-5586**

### Öz

Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumlarını ortaya koyabilmektir. Araştırma, Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler (1-2-3-4. sınıf) öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören toplam 191 öğretmen adayı üzerinden yürütülmüştür. Araştırmada, elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte yer aldığı karma (mixed) yöntem kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Bakır Aygır ve Uzun (2018) tarafından geliştirilen, 26 maddeden oluşan "Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği" ile araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi ve açık uçlu soru formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen nicel verilerin analizinde SPSS 22. istatistik programı kullanılırken; nitel verilerin analizi ise içerik analizine uygun olarak yapılmıştır. Verilerin analizinde ikili gruplarda "t-testi, ikiden fazla olan gruplarda ise tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumlarının "Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi" değişkenlerine göre istatistiksel açıdan farklılaştığı "Sosyal Medya Kullanım Aracı" ve "Ekonomik Gelir Düzeyi" değişkenlerine göre ise farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmanın nitel boyutunda ise öğretmen adaylarının en çok Instagram, Facebook, Twitter, Snapchat kategorilerine vurgu yaptıkları ve bu doğrultuda eğlence, gündem takibi, yakın çevrenin yapmış olduğu etkinlikler, fotoğraf ve video paylaşımı, karşı cins ile flört, kps, genel kültür ve ders notu paylaşımlarının takibi, temalarının ön plana çıktığı görülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** Sosyal medya, sosyal bilgiler, öğretmen adayı.



İnönü Üniversitesi  
Eğitim Fakültesi Dergisi  
Cilt 21, Sayı 1, 2020  
ss. 193-207  
DOI: 10.17679/inuefd.563544

Gönderim Tarihi : 13.05.2019  
Kabul Tarihi : 22.04.2020

### Önerilen Atıf

Baş, K. & Diktaş, A. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 193-207. DOI: 10.17679/inuefd.563544

## GİRİŞ

Bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı ilerleyiş hayatımızı çok ciddi bir şekilde etkilemektedir. Yaşamımızın önemli bir parçası haline gelen cep telefonlarının, bilgisayarların, tabletlerin ve internet teknolojilerinin hayatımızdaki önemi ve yeri açıkça görülebilmektedir. Ancak, baş döndürücü bir şekilde gelişen teknoloji dünyasının bizlere sunmuş olduğu avantajların (bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme) yanında bazı dezavantajları da beraberinde getirdiği bilinmektedir. Bu dezavantajlardan biri olarak da yoğun internet kullanımından kaynaklanan sosyal medya bağımlılığı gösterilebilir. Dünyada internet ve iletişim teknolojileri açısından bakıldığında en hızlı gelişen teknolojinin sosyal medya olduğu görülmektedir (Kang & Schuett, 2013, s.93). Konu ile ilgili detaylı bilgi verilmeden önce sosyal medya ve bağımlılık kavramlarının tanımlanması gerekmektedir. Sosyal medya kavramını Lietsala & Sirkkunen, (2008) şu şekilde tanımlamışlardır. Sosyal medya, benzer duygu ve düşüncelere sahip olan bireylerin web servislerini kullanarak birbirleri ile iletişim geçme şekilleridir. Özkaşıkçı (2012) ise sosyal medya kavramını, içeriğinin, bizzat kullanıcı tarafından oluşturulup bizzat kullanıcı tarafından yayıldığı ve içeriği oluşturanın paylaşım içinde olduğu topluluk ile etkileşim içerisinde olduğu mecraların tümü olarak tanımlamıştır. Sosyal medyanın kullanılmasının temel amacı kullanıcılarının birbirleri ile sosyal etkileşim içerisinde olmasıdır (Miller vd., 2016, s.16). Bunun yanında sosyal medya uygulamaları sadece kişiler arasında etkileşimi ve iletişimi sağlamakla kalmaz, kişilerin oyun, bilgi edinme, araştırma yapma, arama yapma gibi pek çok ihtiyaçlarına da cevap verecek hale gelmiştir (Aslanyürek & Gürdal & Dursun & Tunçel & Izmirli Ayan, 2015, s.2). Hem Dünya da hem de Türkiye’de sosyal medya kavramı denilince genelde akla ilk gelen Facebook, Twitter, Instagram gibi paylaşım siteleridir. Dünyadaki 40 ülkede internet erişimi bulunan bireylerin %76’sı interneti Facebook, Twitter gibi sosyal medya ve paylaşım siteleri için kullanmaktadır (Poushter, 2016’dan Aktrn. Bakır Ayğar & Uzun, 2018). Bunların dışında Snapchat, Pinterest, Badoo, Swarm, Flixter vd. gibi sosyal medya paylaşım ağları da günümüzde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

### **Bağımlılık Kavramı**

Bağımlılık, genel anlamıyla herhangi bir maddenin tedavi amacı gözetilmeden, fizyolojik bir ihtiyaca yanıt vermeden gün geçtikçe artan miktarda kullanılmasıdır (Şahin, 2007). Başka bir tanıma göre ise: Bağımlılık; yapıldığında kişiler üzerinde bir rahatlama duygusu oluşturan, yapılmadığında ise huzursuzluk, stres, kendini boşlukta hissetme gibi kişide olumsuz durumların oluşmasına neden olan bir durumdur (Öncel & Tekin, 2016, s.186). Bağımlılık bir hastalıktır. Kişinin kendisine olan inancını kaybettiğinin bir göstergesidir. Bireyin kendi içerisinde yaşamış olduğu bir dağılmanın sonucudur (Dinç, 2010). Bağımlılık denilince genelde akla ilk gelen sigara, alkol, uyuşturucu gibi kimyasal bağımlılık türleridir (Çakır & Horzum & Ayas, 2013). Oysaki bunların dışında son dönemlerde hayatımızda geniş yer kaplamakla birlikte tehlike arz etmeye başlayan yeni bağımlılık türlerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu bağımlılıklar genelde davranış tabanlı bağımlılıklar olup (seks, internet, yemek, alışveriş, televizyon, sanal oyun, vs.) hızlı ve sinsi bir şekilde gelişmektedir (Kim & Kim, 2002; Sussman, 2012; Greenfield, 1999). Bunun yanında bu durum bireyler tarafından fark edilmemekte ve bir hastalık olarak değerlendirilmemektedir (Dinç, 2010; Cengizhan, 2005). Bir davranışın bağımlılık olarak kabul edilebilmesi için ani duygu durum değişkenliği, uyumsuzluk, çatışma, zihinsel meşguliyet ve bazı davranışlarda sık tekrara gitme ölçütleri içermesi gerekir (Arısoy, 2009).

### **Sosyal Medya Bağımlılığı**

İnternet ve sosyal medya kullanımının son çeyrek yüzyılda bu kadar artmasının pek çok sebebi vardır. Özellikle günlük hayatta kolaylıkla kurulamayan sosyal bağlantıların internet üzerinden kurulabilmesi, bununla birlikte kurulan ilişkilerin çok daha az risk taşıyor olması, insanların duygu ve düşüncelerini özgür bir şekilde ifade ediyor olmaları, kişilerin kendilerini abartarak, göstermek istedikleri şekilde gösteriyor olmaları bu sebeplerden bazılarını oluşturmaktadır (Yılmaz 2014’dan Aktrn. Kır & Sulak, 2014, s.151). Dinç (2010) ise sosyal medya bağımlılığının günümüzde yaygınlaşmasının nedenini şu şekilde özetlemiştir. Teknolojinin hayatı kolaylaştırdığı inkâr edilemez bir gerçektir. Bu durum insanlara hem zaman hem de enerji anlamında ciddi kazanımlar sağlamaktadır. Ancak teknolojinin yaşamı yeniden şekillendirmesiyle birlikte dönüşen benlikler, teknolojinin esareti altına girmek gibi ciddi bir tehlike ile de karşı karşıya kalmıştır. Hayatının erken dönemlerinde, teknolojik aletlerle daha az muhatap olan günümüz yetişkinlerinin bu durumu kontrol etmesi daha kolay iken aynı durum günümüz çocuk ve ergenleri için söz konusu değildir. Çünkü gözünü açtığı andan itibaren, hayatının her karesinde bu teknolojik aletleri, aile üyelerinin en az birinde sıklıkla gören günümüz çocuk ve gençleri için teknolojik aletlerle sağlıklı bir ilişki kurmak oldukça güçtür. Ayrıca şehir yaşamının getirmiş olduğu güvensizlik ve imkânsızlıklar ortamından kaynaklanan yalnızlaşma duygusu, bireylerin ihtiyaç duyduğu dostluk, arkadaşlık, akran yarenliği gibi durumları, içinde sıkışıp kaldığı dört duvar arasında değil de, hayali de olsa kendisini dışarı taşıyabilecek teknolojik araçlarda ve ortamlarda aramasına neden olmuştur. Bu durum ise normal kabul edilebilecek kadar yaygınlaşmaya başlamıştır. Günümüz çocuk ve gençlerinde görülen bu durumun ayrıca bireyler

üzerinde pek çok olumsuz etki oluşturduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalar göre internet kullanımında geçirilen süre arttıkça çocuklarda ve gençlerde somatize (bedensel ağrı), obsesif, depresif, anksiyeteli, hostil, fobik ve paranoid düşüncelere sahip olma gibi bazı zihinsel süreçlerde bir bozulmanın olduğu bunun yanında bireylerin kişilerarası duyarlılık düzeylerinde ve genel sağlık durumlarında ciddi bir düşüşün yaşandığı görülmektedir (Dinç, 2010, s.11). Öte yandan bazı araştırmalar ise sosyal medyanın yararlarından bahsetmektedir. Magsamen-Conrad & Greene (2014) tarafından yapılan bir araştırmaya göre; sosyal medya ve internet kullanımı bireylere, özellikle de sosyal olarak izole yaşayan, utangaç bireylere yüz yüze iletişim sahalarında edinemedikleri bazı arkadaşlık ve paylaşım imkânlarını sunduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. İlgili literatür incelendiğinde konu ile ilgili pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Serdar, Harmandar Demirel, Demirel, 2018; Gürültü, 2016; Öncel & Tekin, 2016; Tutgun Ünal, 2015; Kır & Sulak, 2014; Balcı & Gölcü, 2013; Kang & Schuett, 2013; Seferoğlu & Yıldız, 2013; Wu, 2013; Çelik, 2012; Koçak, 2012; Öztürk & Akgün, 2012; Solmaz & Görkemli, 2012; Hazar, 2011; Tekinarslan & Gürer, 2011; Vural & Bat, 2010; Mazman, 2009; Lietsala & Sirkkunen, 2008; Ellison, Steinfield & Lampe, 2007; Cengizhan, 2005; Kim & Kim, 2002; Greenfield, 1999). Bu çalışmanın da, sosyal medya bağımlılığı konusunda özellikle Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına bakan yönü ile alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

#### **Araştırmanın Amacı**

Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına ilişkin görüşlerini "Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Sosyal Medya Kullanım Aracı ve Ekonomik Gelir Düzeyi" değişkenlerine göre incelemek ve konuya ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda verilen alt problemlere cevap aranmıştır.

- 1) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına yönelik görüşleri "Cinsiyet" değişkenine göre değişmekte midir?
- 2) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına yönelik görüşleri "Sınıf Düzeyi" değişkenine göre değişmekte midir?
- 3) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına yönelik görüşleri "Sosyal Medya Kullanım Aracı" değişkenine göre değişmekte midir?
- 4) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına yönelik görüşleri "Ekonomik Gelir Düzeyi" değişkenine göre değişmekte midir?
- 5) Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, sosyal medya araçları içerisinde en çok hangisini / hangilerini kullanıyorlar? Neden?

#### **YÖNTEM**

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak; araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analiz edilmesi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

#### **Araştırmanın Modeli**

Araştırma modeli, en yalın haliyle, ekonomik bir süreç içerisinde araştırmanın amacı doğrultusunda çalışma için gerekli olan verilerin toplanması ve bu verilerin analizi için gerekli olan şartların bir plan dâhilinde düzenlenmesi olarak ifade edilir (Karasar, 2000, s.34). Bu çalışmada karma (Mixed) yöntem araştırması kullanılmıştır. Karma yöntem araştırması nicel yöntemlerden yararlanarak sayıları, nitel yöntemlerden yararlanarak kelimeleri bir araya getirip bağımsız ve orijinal yeni sonuçlar ortaya çıkarmayı amaçlar (Punch, 2005; Creswell ve Plano Clark, 2011).

#### **Çalışma Grubu**

Bu çalışma, 2018-2019 eğitim öğretim yılı ilkbahar yarıyılında Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dalında (1, 2, 3 ve 4. Sınıf düzeyinde) öğrenim gören toplam 191 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılımda gönüllülük esası dikkate alınmıştır.

#### **Veri Toplama Aracı**

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Bakır Aygır ve Uzun (2018) tarafından geliştirilen, 26 maddelik, 5'li likert tipi Sosyal medya bağımlılık ölçeği ile araştırmacılar tarafından uzman görüşü (Sosyal Bilgiler Alan Eğitimcisi:2; Eğitim Programları Alan Eğitimcisi:1; Türkçe Öğretmeni:1) doğrultusunda hazırlanan kişisel bilgi ve açık uçlu soru formu kullanılmıştır. Ölçeğin KMO değeri 0,96 olarak belirlenmiştir. Bartlett küresellik testi sonucu ise Approx Chi-Square ( $\chi^2 = 7945,070$ ,  $p < .01$ ) olarak bulunmuş ve bu değer in ise anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach alpha ( $\alpha$ ) güvenilirlik katsayısı (iç tutarlılık katsayısı), ise tüm ölçek için 0,95 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için belirlenen Cronbach alpha ( $\alpha$ ) güvenilirlik katsayısı ise 0,925 olarak belirlenmiştir.

## Verilerin Analizi

### Nicel Verilerin Analizi

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarından elde edilen veriler SPSS 22.00. istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulguların analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Bununla birlikte elde edilen bulguların normal bir dağılım sergileyip sergilemediği kontrol edilmiş ve elde edilen varyansların homojen bir dağılım sergilediği görülmüştür. Verilerin analizinde ikili gruplarda "t-testi", ikiden fazla olan gruplarda ise tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemek için Tukey (HSD) testi kullanılmıştır.

### Nitel Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarından elde edilen veriler yazılı hale dönüştürülerek içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. "İçerik analizi belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır." (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013; s. 240). İçerik analizi tekniğinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar etrafında bir araya getirilerek okuyucunun anlayacağı bir biçimde sunulur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplar gizlilik esası doğrultusunda ÖA-E,K-85 (ÖA: Öğretmen Adayı; E,K: Cinsiyet; 85: Öğrenci Sırası) şeklinde kodlanmıştır. Tüm veriler kodlandıktan sonra, ortaya çıkan kavramlar belli başlıklar altında düzenlenmiştir. Elde edilen temalara göre sınıflandırılan veriler, görüşmede kullanılan doğrudan cümlelerle örneklendirilerek sunulmuştur.

## BULGULAR

### Nicel Bulgular

Bu bölümde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları, araştırmada kullanılan Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği'nde yer alan Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Sosyal Medya Kullanım Aracı, Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi değişkenlerine göre incelenmiş ve istatistiksel açıdan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

### Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları "**Cinsiyet**" değişkenine göre değişmekte midir? sorusuna cevap aranmıştır.

#### Tablo 1

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T- Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	t	P
Kız	117	2,7002	,70079	2,442	,016
Erkek	74	2,9569	,71870		

(\*p<0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.)

Tablo 1'de elde edilen verilere göre Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları "**Cinsiyet**" değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı görülmektedir. Bu sonuca göre erkek öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeylerinin ( $\bar{X}$  =2,9569) kız öğretmen adaylarına ( $\bar{X}$  =2,7002) göre daha yüksek bir düzeyde olduğu söylenebilir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse bu çalışmaya katılan erkek öğretmen adaylarının sosyal medya konusunda daha bağımlı oldukları ifade edilebilir (P=,016, p<.05 ).

### İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “**Sınıf Düzeyi**” değişkenine göre değişmekte midir? sorusuna cevap aranmıştır.

**Tablo 2**

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	ss
1. Sınıf	57	3,0101	,69473
2. Sınıf	44	2,6259	,71255
3. Sınıf	39	2,5710	,64718
4. Sınıf	51	2,8891	,72917
<b>Total</b>	<b>191</b>		

**Tablo 3**

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı (Tukey)	Fark
Gruplar arası	6,301	3	2,100	4,299	<b>,006</b>	<b>1-2, 1-3</b>	
Gruplar içi	91,361	187	,489				
<b>Toplam</b>	<b>97,662</b>	<b>190</b>					

(\*P<0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.)

Tablo 3'te verilen bulgulara bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “**Sınıf Düzeyi**” değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen “Anova” sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları sınıf düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı görülmektedir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre birinci sınıfta yer alan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ( $\bar{X}=3,0101$ ) ile ikinci sınıfta yer alan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı arasında ( $\bar{X}=2,6259$ ); yine bununla birlikte birinci sınıfta yer alan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ( $\bar{X}=3,0101$ ) ile üçüncü sınıfta yer alan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ( $\bar{X}=2,5710$ ) arasında, aritmetik ortalamaları yüksek olanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse birinci sınıfta yer alan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı, ikinci ve üçüncü sınıf düzeyinde yer alan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir. [ $F(3,187)=4,299, p<.05$ ].

### Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “**Sosyal Medya Kullanım Aracı**” değişkenine göre değişmekte midir? sorusuna cevap aranmıştır.

**Tablo 4**

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının Sosyal Medya Kullanım Aracı Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	X	SS
1) Akıllı Telefon	142	2,8034	,71873
2) Tablet	8	2,5577	,54664



3) Dizüstü Bilgisayar	41	2,8340	,74522
<b>Total</b>	<b>191</b>		

**Tablo 5**

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının “**Sosyal Medya Kullanım Aracı**” Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Tukey)
Gruplar arası	,519	2	,259	,502	<b>,606</b>	--
Gruplar içi	97,144	188	,517			
<b>Toplam</b>	<b>97,662</b>	<b>190</b>				

(\*P<0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.)

Tablo 5'te verilen bulgulara bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “**Sosyal Medya Kullanım Aracı**” değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen “Anova” sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları sosyal medya kullanım aracı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmektedir. Yani, Akıllı Telefon kullanan ( $\bar{X}=2,8034$ ); Tablet kullanan ( $\bar{X}=2,5577$ ) ve Dizüstü Bilgisayar kullanan ( $\bar{X}=2,8340$ ) öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeylerinin benzer şekilde olduğu söylenebilir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse bu çalışmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, Sosyal medya bağımlılıklarının farklılaşması üzerinde kullanılan araçların (*Akıllı telefon, Tablet, Dizüstü Bilgisayar*) herhangi bir etki oluşturmadığı şeklinde yorumlanabilir [ $F(2,188)=502$  p > .05].

#### **Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular**

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “**Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi**” değişkenine göre değişmekte midir? sorusuna cevap aranmıştır.

**Tablo 6**

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	X	SS
1) 0-500 TL	91	2,72	,742
2) 500-1000 TL	35	2,79	,687
3) 1000-1500 TL	28	2,89	,576
4) 1500-2000	16	2,82	,655
5) 2000 ve Üstü	21	2,97	,867
<b>Total</b>	<b>191</b>		

**Tablo 7**

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığına İlişkin Durumlarının “**Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi**” Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Tukey)
-------------------	-----------------	----	--------------------	---	---	----------------------

Gruplar arası	1,401	4	,350	,677	<b>,609</b>	--
Gruplar içi	96,261	186	,518			
<b>Toplam</b>	97,662	190				

(\*P<0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.)

Tablo 7’de verilen bulgulara bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları **“Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi”** değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen “Anova” sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları aylık ekonomik gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre aylık ekonomik gelir düzeyi 0-500 TL ( $\bar{X}$  =2,7270); 500-100 TL( $\bar{X}$  =2,7934); 1000-1500 TL ( $\bar{X}$  =2,8942); 1500-2000 TL ( $\bar{X}$  =2,8293); 2000 ve Üzeri TL ( $\bar{X}$  =2,9762) olan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeylerinin birbirinden farklı olmadığı söylenebilir. Farklı bir şekilde ifade etmek gerekirse bu çalışmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, Sosyal medya bağımlılıklarının farklılaşması üzerinde aylık gelir düzeyi değişkeninin herhangi bir etki oluşturmadığı şeklinde yorumlanabilir [F(4,186)=677 p > .05].

## NİTEL BULGULAR

Bu bölümde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına sosyal medya hakkında sorulan soruya ve öğrencilerin konuya ilişkin vermiş oldukları cevaplara yer verilmiştir.

**Soru 1:** Aktif bir şekilde en çok hangi sosyal medya (Facebook, Instagram, Twitter, Swarm, Sanapchat, Pinterest, Badoo, Windows Live, Flixter vs.) aracını ya da araçlarını kullanıyorsunuz? **Neden?**

**Tablo 8**

Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının En Sık Kullanmış Oldukları Sosyal Medya Araçları ve Nedenleri

En Sık Kullanılan Sosyal Medya	Neden	Frekans
Instagram	Eğlenmek (Komik ve İlginç Videolar) İçin	40
	Gündemi Takip Etmek İçin	31
	Arkadaşlarım ve Ailem İle İletişim Kurmak İçin	29
	Arkadaşlarımın Neler Yaptıklarını (Nerelere gidiyorlar ve Kimlerle Geziyorlar) öğrenmek için	42
	KPSS ve Genel Kültür Sayfalarını Takip Etmek İçin	17
	Fotoğraf ve Video Paylaşmak ve Arkadaşlarımın Paylaşımlarını Görmek İçin	29
	Karşı Cins ile Flört Etmek İçin	10
	Modayı Takip Etmek İçin	5
	Yeni Yemek Tarifleri Öğrenmek İçin	5
	Trend Makyaj Bilgileri Öğrenmek İçin	4
	Arkadaşlarımın Siyasi Düşüncelerini Öğrenmek İçin	3
	Gizlilik Açısından Daha Güvenli Olduğu İçin	3

	Karakter Analizi Yapmak İçin	2
	Herkes Tarafından Kullanıldığı İçin Gerekli Olduğunu Düşünüyorum	2
	Ünlüleri Takip Etmek İçin	1
	Kitap Tavsiyesi Almak İçin	1
<b>Facebook</b>	Gündemi Takip Etmek İçin	26
	KPSS ve Ders Notlarını Takip Etmek İçin	13
	Arkadaşlarımın Neler Paylaştığını Görmek İçin	4
	Arkadaşlarımın Siyasi Düşüncelerini Öğrenmek İçin	7
	Arkadaşlarımla İletişim Kurmak İçin	11
	Eğlenceli Videolar İzlemek İçin	2
<b>Twitter</b>	Gündemi Takip Etmek İçin	19
	Siyaseti ve Siyasetçileri Takip Etmek İçin	12
	Düşüncelerimi Özgür Bir Şekilde Paylaşmak İçin	9
	Herkes Tarafından Kullanıldığı İçin Gerekli Olduğunu Düşünüyorum	2
	Seviyeli Olduğu İçin	2
	Edebi Sayfaları Takip Etmek İçin	1
<b>Snapchat</b>	Kaliteli ve Değişik Efektlerde Fotoğraf Çekinebilmek İçin	10
	Hayvan Eftli Fotoğraf Çekmek İçin	1
<b>Pinterest</b>	Dekorasyon Konusunda Fikir Edinmek İçin	2
	Sanatsal Fotoğrafları Takip Etmek İçin	1
<b>Youtube</b>	Video Çeşitliliği Olduğu İçin	5
	Video Önerdiği İçin	2
<b>Swarm</b>	Foto Paylaşmak İçin	2
	Karşı Cinsle Flört Etmek İçin	2
<b>Kullanmıyorum</b>	Zaman Kaybı	21
	Güvenli Değil	2

Tablo 8'e bakıldığında öğretmen adaylarının en çok Instagram, Facebook, Twitter ve Snapchat sosyal medya araçlarını kullandıkları görülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmen adayları "Instagram"ı sık kullanma durumunun gerekçelerini: Eğlenmek İçin (f:40); Gündemi Takip Etmek İçin (f:31); Arkadaşların Neler Yaptıklarını Öğrenmek İçin (f:42); Fotoğraf ve Video Paylaşımı Yapmak İçin (f:29); KPSS, Genel Kültür ve Ders Notu Paylaşımını Takip Etmek İçin (f:17); Karşı Cinsle Flört Etmek İçin (f:10) temalarına vurgu yaparak belirtmişlerdir. Öğretmen adayları, "Facebook" için ise Gündemi Takip Etmek (f:26); KPSS, Genel Kültür ve

Ders Notu Paylaşımını Takip Etmek (f:13); Arkadaşlarla İletişim Kurmak İçin (f:11) temalarına vurgu yapmışlardır. Öğretmen adayları **"Twitter"** için en çok, Gündemi Takip Etmek (f:19); Siyaseti ve Siyasetçileri Takip Etmek (f:12); Düşüncelerimi Özgür Bir Şekilde Paylaşmak (f: 9) temalarına vurgu yaparken öte taraftan **"Snapchat"** için de, Kaliteli ve Değişik Efektlerde Fotoğraf Çekinebilmek (f:10) temasına vurgu yaptıkları görülmüştür. Çalışmaya katılan bazı öğretmen adayları (f:23); ise hiçbir sosyal medya platformunu (zaman kaybı ve güvenilir olmadıkları gerekçeleriyle) kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının konuya ilişkin vermiş olduğu cevaplar aşağıda verilmiştir. Öğretmen adaylarından bazıları konu ile ilgili düşüncelerini

**(ÖA-K-161).** *Instagram ve Twitter kullanıyorum. Doğru ve dürüst olmak gerekirse evlilik düşündüğüm kişiyle de instagram da tanıştım. Mutluyuz. Üç yıllık bir ilişkimiz var ve ilişkimiz devam ediyor.*

**(ÖA-K-176).** *En aktif olarak "Twitter" uygulamasını kullanıyorum. Çünkü, benim için güncel olayları ve haber takibini yaptığım en faydalı uygulamadır.*

**(ÖA-K-121).** *Instagram kullanıyorum. Çünkü fotoğraf çekmeyi çok seviyorum. Fotoğraflarımı da çevremle paylaşmak beni mutlu ediyor. Ayrıca instagramda eğlenceli videolar izleyebiliyor, yeni yemek tarifleri öğrenebiliyorum.*

**(ÖA-E-167).** *Facebook ve instagram kullanıyorum. Arkadaşlarım ve yakın çevremle iletişim kurmak için.*

**(ÖA-K-129).** *Sadece twitter uygulamasını kullanıyorum. Sebebi ise siyasete olan ilgimden kaynaklanıyor. Siyasetçilerin neler paylaştıklarını merak ediyorum. Ayrıca twitter'ı diğer uygulamalar göre daha seviyeli buluyorum.*

**(ÖA-K-64).** *Instagram kullanıyorum. Nedenine gelince, arkadaşlarımın ve çevremdeki insanların neler yaptıklarını merak ediyorum. Özellikle nerelere takıldıklarını, kimlerle gittiklerini, gezilebilecek mekânların nereler olduğunu bilmek istiyorum.*

**(ÖA-K-157).** *Snapchat ve instagram kullanıyorum. Snapchatte kaliteli fotoğraflar çekiyorum. Çektiğim bu fotoğrafları da Instagramda paylaşıyorum.*

**(ÖA-K-159).** *Hiçbirini kullanmıyorum. Çünkü hepsinin vakit kaybı olduğunu düşünüyorum.*

**(ÖA-E-187).** *En çok facebook ve instagram kullanıyorum. Çünkü bu platformlarda KPSS, ders notları, animasyon ve genel kültüre ilişkin faydalı paylaşımlar olduğunu düşünüyorum. Ayrıca akrabalarımın ve arkadaşlarımın yaptığı aktiviteleri buralardan takip ediyorum. şeklinde belirtmişlerdir.*

## **TARTIŞMA ve SONUÇ**

Bu çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları, Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği'nde yer alan Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Sosyal Medya Kullanım Aracı, Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi değişkenlere göre incelenmiş ve araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- 1) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları "Cinsiyet" değişkenine incelenmiş ve elde edilen bulgulara göre erkek öğretmen adaylarının, puan ortalamalarının kızlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, Serdar, Harmandar Demirel, Demirel (2018) ile Kır ve Sulak, (2014) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Her iki çalışmada Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapılan çalışma sonucunda cinsiyet değişkenine göre durumun erkek öğrenciler lehine farklılaştığı görülmüştür. Yine Seferoğlu ve Yıldız (2013) tarafından ilköğretim 5 ve 6 sınıf öğrencileri üzerinden yapılan benzer bir çalışmada, internet bağımlılık ölçeğinden elde edilen puan ortalamalarının kız öğrencilere göre erkek öğrencilerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Öte taraftan Öncel ve Tekin (2016) tarafından Ortaöğretim (9,10 ve 11. Sınıf) üzerinde yapılan benzer bir diğer çalışmada ise elde edilen bulgular bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre Cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin sosyal medya (facebook) bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum farklı yaş gruplarında yer alan öğrencilerin ilgi, beklenti ve isteklerinin ayrışmasından kaynaklanmış olabilir. Balcı ve Gölcü (2013) tarafından yapılan benzer

bir diğer çalışmada ise elde edilen sonuçlara göre Kadınların sosyal medyayı (facebook) arkadaşlarla iletişim kurma fotoğraf paylaşma ve fotoğraflara bakma açısından erkeklerden daha fazla kullandıkları görülmüştür.

- 2) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “Sınıf Düzeyi” değişkenine incelenmiş ve elde edilen bulgulara göre birinci sınıfta yer alan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı, ikinci ve üçüncü sınıf düzeyinde yer alan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum farklı sınıf düzeylerinde yer alan öğrencilerin geleceğe yönelik farklı düşünce yapılarına sahip olmuş olma durumlarından kaynaklanmış olabilir. Örneğin, birinci sınıf düzeyinde yer alan öğretmen adayları önceki yıllarda yaşanan üniversite sınavlarına hazırlanma sürecinin, sona ermiş olmasına bağlı olarak psikolojik açıdan rahatlamış olmanın etkisiyle (eğlence, sanal ortamda arkadaşlık edinme vs.) sosyal medya etkinliklere yönelmiş olabilirler. Üst sınıflarda yer alan (2-3-4.sınıf) öğretmen adayları ise geleceğe yönelik bazı planlamalarda bulunmuş olma kararına bağlı olarak, (KPSS, Kariyer ve İş Planlamaları vs.) daha önemli beklentiler için sosyal medya ortamlarında daha az vakit geçirmek için kendilerini bu mecradan uzak tutmuş olabilirler.
- 3) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “Sosyal Medya Kullanım Aracı” değişkenine göre incelenmiş ve elde edilen bulgulara göre öğrencilerin, sosyal medya bağımlılıklarının farklılaşması üzerinde kullanılan teknolojik araçların (*Akıllı telefon, Tablet, Dizüstü Bilgisayar*) herhangi bir etki oluşturmadığı görülmüştür.
- 4) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sosyal medya bağımlılığına ilişkin durumları “Aylık Ekonomik Gelir Düzeyi” değişkenine göre incelenmiş ve elde edilen bulgulara göre öğrencilerin, sosyal medya bağımlılıklarının farklılaşması üzerinde aylık gelir düzeyi değişkeninin herhangi bir etki oluşturmadığı görülmüştür. Bu durum sosyal medya platformlarına ulaşmanın, bu ağlara herhangi bir şekilde giriş yapmanın veya bu ağlarda herhangi bir hesap açabilme, blog oluşturma (*insanların öğrendiklerini, ya da bildiklerini, paylaşmak istedikleri web tabanlı sistem*) durumunun çok maliyet gerektiren bir iş olmamasından kaynaklanmış olabilir.

Öte yandan Çalışmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına günlük yaşamlarında en çok hangi sosyal medya aracını ya da araçlarını kullandıkları sorusu sorulmuş ve bunu gerekçeleriyle birlikte belirtmeleri istenmiştir. Elde edilen sonuca göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının en çok Instagram, Facebook, Twitter ve Snapchat sosyal medya araçlarını kullandıkları görülmüştür. Gerekçe olarak da en çok “Instagram” için Eğlenmek (f:40); Gündemi Takip Etmek (f:31); Arkadaşların Neler Yaptıklarını Öğrenmek (f:42); Fotoğraf ve Video Paylaşımı Yapmak (f:29); KPSS, Genel Kültür ve Ders Notu Paylaşımını Takip Etmek İçin (f:17); Karşı Cinsle Flört Etmek İçin (f:10) temalarının ön plana çıktığı görülmüştür. “Facebook” için Gündemi Takip Etmek (f:26); KPSS, Genel Kültür ve Ders Notu Paylaşımını Takip Etmek (f:13); Arkadaşlarla İletişim Kurmak (f:11) temaları ön plana çıkmıştır. “Twitter” için, Gündemi Takip Etmek (f:19); Siyaseti ve Siyasetçileri Takip Etmek (f:12); Düşüncelerimi Özgür Bir Şekilde Paylaşmak (f: 9) temaları ön plana çıkarken “Snapchat” için de, Kaliteli ve Değişik Etkilerde Fotoğraf Çekinebilmek (f:10) temasına vurgu yapıldığı görülmüştür. Bazı öğretmen adayları (f:23); ise sosyal medya platformlarını, zaman kaybı olarak gördükleri ve güvenilir bulmadıkları için kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç Vural ve Bat (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu benzer çalışmada, Öğrencilerin sosyal ağlar içerisinde en çok Facebook’u kullanmakta oldukları ve öğrencilerin yarısından fazlasının (% 53,6) fotoğraf paylaşım sitelerini takip ettikleri görülmüştür.

Elde edilen bu veriler doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir.

1. Bu çalışma farklı fakülte ve bölümler üzerinde tekrarlanabilir
2. Ülke genelindeki genel çerçeveyi görebilmek için çalışma farklı bölgelerde ve farklı meslek grupları üzerinde yapılabilir.
3. Sosyal Medya platformlarının içeriği gençlerin istifade edebileceği yararlı malzemelerle donatılabilir.
4. Sosyal Medyanın özellikle ahlaki boyutunun (Karşı Cins ile Flört Edilmesi sonucundan hareket edilirse) takip edilmesi toplumda önemli bir yeri olan ve talep edilen sağlıklı aile kurumunun geleceği açısından yararlı olabilir.

#### KAYNAKÇA/REFERENCES

Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, s.55-67.

- Aslanyürek, M., Gürdal, S.A., Dursun, S., Tunçel, E., İzmirli Ayan, M. (2015). Sosyal medya gerçeği ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya algısının değerlendirilmesi, *Electronic Journal Of Vocational Colleges*, (Aralık): 1-8
- Bakır Ayğar, B., & Uzun, B. (2018). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *ADDICTA: The Turkish Journal On Addictions*, 5(3), s. 1-19.
- Balci, Ş., & Gölcü, A. (2013). Facebook addiction among university students in Turkey: Selçuk University example. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 34, 255-278.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: İnternet bağımlılığı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22, s.83-98.
- Creswell, J. W., Plano Clark, V.L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research. (2nd Edition)*. California: Sage Publications Inc.
- Çakır, Ö., Horzum, M. B. & Ayas, T. (2013). *İnternet bağımlılığının tanımı ve tarihçesi*. M. Kalkan & C. Kaygusuz (Ed.), *İnternet bağımlılığı sorunlar ve çözümler* (s. 1-25). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelik, İ. (2012). *Öğretmen adaylarının sosyal ağ (Facebook) kullanımlarının incelenmesi* Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Dinç, M (2010). *İnternet Bağımlılığı*, İstanbul: Ferfir Yayıncılık.
- Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook friends: Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), 1143-1168.
- Greenfield, D. N. (1999). *Virtual addiction: Sometimes new technology can create new problems*. Erişim tarihi: 04.05.2019, [http://www.virtual-addiction.com/pdf/nature\\_internet\\_addiction.pdf](http://www.virtual-addiction.com/pdf/nature_internet_addiction.pdf).
- Greenfield, D.N. (1999). Psychological Characteristics of Compulsive Internet Use: A Preliminary Analysis, *CyberPsychology & Behavior*, 2 (5), s.403-412,
- Gürültü, E. (2016). *Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Hazar, M. (2011). Sosyal medya bağımlılığı-bir alan çalışması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 32(1), 151-176.
- Kang, M., & Schuett, M. A. (2013). Determinants of sharing travel experiences in social media. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 30(1-2), 93-107.
- Karasar, N. (2000). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kır, İ., Sulak, Ş (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:13 Sayı:51, s.150-167.
- Kim, S., & Kim, R. (2002). A study of internet addiction: Status, causes, and remedies. *Journal of Korean Home Economics Association*, 3(1), 1-19.
- Koçak, N. G. (2012). *Bireylerin sosyal medya kullanım davranışlarının ve motivasyonlarının kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında incelenmesi: Eskişehir'de bir uygulama*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Lietsala, K., Sirkkunen, E., (2008). *Social media: introduction to the tools and processes of participatory economy*. Tampere Finland: Tampere University Press.
- Magsamen-Conrad, K., & Greene, K. (2014). Technology addiction's contribution to mental wellbeing: The positive effect of online social capital. *Computers in Human Behavior*, 40, 23-30.
- Mazman, S. G. (2009). *Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı* Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Miller, D., Costa, E., Haynes, N., McDonald, T., Nicolescu, R., Sınanan, J., Spyer, J., Venkatraman, S., Wang, X., (2016). *How The World Changed Social Media*, London: UCL Press,
- Öncel, M., Tekin, A. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin facebook bağımlılık düzeyleri ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), s.179-197.
- Özkaşıkçı, İ. (2012). *Sosyal medya pazarlama. Yeniçağda sosyal medya kullanımı ve performans ölçümü*: İstanbul: Şahsi Yayın.

- Öztürk, M. & Akgün, Ö. E. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 49–67.
- Punch, K.F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Seferoğlu, S. S. & Yıldız, H. (2013). Dijital çağın çocukları: İlköğretim öğrencilerinin Facebook kullanımları ve internet bağımlılıkları üzerine bir araştırma. *İletişim ve Diplomasi*, 2, s.31–48.
- Serdar, E., Harmandar Demirel, D., Demirel, M. (2018). Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımı ile yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 11 Sayı: 60, s.1402-1409.
- Solmaz, B., Görkemli, H. N. (2012). Yeni Bir İletişim Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı ve Konya Kadın Dernekleri Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 28, s.183-189.
- Sussman, S. (2012). Steve Sussman on Rudolf H. Moos's iatrogenic effects of psychosocial interventions: Treatment, life context, and personal risk factors a clarification. *Substance Use & Misuse*, 47, 1601–1602.
- Şahin, M. (2007). *Madde Bağımlılığı konusunda Türkiye’de yapılmış olan lisansüstü tezler üzerine bir değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tekinarslan E., & Gurer M. D. (2011). Problematic internet use among Turkish university students: A multidimensional investigation based on demographics and internet activities. *International Journal of Human Sciences*, 8(1), 1028–1050.
- Tutgun Ünal, A. (2015). *Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. [https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden\\_edinilmistir](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmistir).
- Vural, Z. B. A., ve Bat, M. (2010) “Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma” *Journal of Yasar University*, Sayı 5, ss.3348-3382.
- Wu, L. (2013). Social network effects on productivity and job security: Evidence from the adoption of a social networking tool. *Information Systems Research*, 24(1), 30–51.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

### **İletişim/Correspondence**

Dr. Kenan BAŞ

[kenanbas2301@gmail.com](mailto:kenanbas2301@gmail.com)

Dr. Abdulkerim DİKTAŞ

[abdulkerim.diktaş@usak.edu.tr](mailto:abdulkerim.diktaş@usak.edu.tr)